

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

Art. I. De Natura & Varietate Renuntiationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

quitur usque ad sepulchrum, in quod defuncti Archiepiscopi Pallio suo induti inferuntur, *c. Ad hoc 2. ubi Laiman n. 2. & cit. Pirrhing n. 20.* Unde

Dubium oritur de Archiepiscopo, à sua translato ad aliam Ecclesiam Metropolitanam. Cui in ista Pallii usus licitus videri potest; quòd adhareat personæ. Sed, licet propter hanc rationem eum sequatur, illò tamen uti nequit in Ecclesia posteriori, *c. Bona 4. in fine de*

Postul. pralat. quòd ei datum sit respectu Ecclesiarum certæ provincie. Unde, sicut ejus successori, sic etiam ipsi petendum est novum Pallium, quò utatur in posteriori, Pirrhing *cit. n. 20. in fine.* utroque tamen indutus, aut eò, quòd prius accepit, corpori seu capiti supposito est sepeliendus; *ut in c. Ad hoc cit. notant Innocentius n. 2. Panormit. n. 7. & Laiman n. 3.*

TITVLVS IX.

De Renuntiatione.

Relatura, licet naturâ suâ perpetuæ sint, non infrequentè tamen ante personarum cas obtinentium obitum, & Renuntiatione potissimum sive Resignatione amittuntur. Unde præcipuis ad eas perveniendi viis hæc, tanquam præcipuus eas & cætera beneficia Ecclesiastica amittendi modus subjicitur.

ARTICVLVS I.

De natura & varietate Renuntiationis.

SUMMARIUM.

1. Definitio Renuntiationis :
2. Qua esse debet spontanea & libera.
3. Metu extorta rescindenda :
4. Ipso tamen jure irrita non est :
5. Sicut & qua dolo est obtenta.
6. Metu vel dolo renuntians beneficio,

ejus ratione ad Horas non netur.

7. Renuntiatio alia Expressa, alia tacita

8. Expressa vel Simplex est vel Conditionalis :

9. Qua vel ex causa permutationis,

10. Vel in favorem,

11. Vel cum fructuum, ingressus & reservatione fit.

Renuntiatio in genere est spontanea & libera cessio sive dimissio & abdicatio juris sui. Flamin, Parif. *de Resignat. lib. 5. q. 1. n. 9.* Unde hac Rubrica proponitur Renuntiatio sive Resignatio beneficii Ecclesiastici rectè dicitur esse, spontanea & libera dimissio sive abdicatio proprii beneficii, ex justa causa facta coram legitimo superiore eam acceptante, ut cum *cit. Doctore n. 34.* eam definit Laiman ad hanc Rubric. *Proprii, inquam, & spontanea ac libera.*

Prius, quia beneficium alienum, vel quod nunquam habuit, aut non amplius habet, renuntiandò dimittere nemo potest, c. *Dilecto* 25. in fine de *Præb. & dignit. Pirrhing ad hanc Rubr. n. 1.*

Posterior, partim; quòd renuntiatione à pactione & omni labe Simonie debeat esse immunis, c. *Cum pridem* 4. & c. *fn. de Pactis*. Alioquin ipsa, eamque secuta collatio ipsò Jure irrita foret, *Extravag. 2. V. Per electiones inter com. de Simonia*, Rebuff in *Praxi Tit. de Simonia cap. 10. n. 1.* & *Garcias de Benefic. p. 11. cap. 1. n. 14.* partim verò; quòd eadem nulla vi metuve aut dolò debeat esse extorta, c. *Super hoc* 5. c. *Leite* 14. hinc c. *Ad aures* 3. & c. *Ad audientiam* 4. De his, quæ vi metuve &c. Quòd omnino certum.

3. Dubium autem & magni in praxi usis controversia inter DD. est de Renuntiationis ita factæ valore; metu enim injustè in eusò extortam ipsò Jure invalidam nullamque esse, cum Hostiensis in c. *Ad aures cit.* contendunt Pontius *Lib. 4. de Matrim. cap. 8. n. 16.* & *Gonzalez in c. Ad audientiam cit. n. 2.* Momentur primò; quòd, Ecclesie suæ gravi metu renuntians, ad eam restituatur sine nova collatione, c. *Ad aures cit. ibi*, *Non impedit, quòd minus is, qui renuntiavit Ecclesie, præficiatur eidem: ex quibus verbis arguunt, beneficii titulum propter renuntiationis nullitatem non amissum.* Secundo, *Clement. Multorum 2. V. Sanò de Panis*, quò loco, metu extortas beneficiorum renuntiationes nullius momenti esse, Papa decernit: & c. *Ad audientiam cit.* quò eadem robore firmitatis carere asseruntur. Tertio paritate cum electione: quam si metu extorta sit, ipsò Jure irritam esse, liquere ajunt ex c. *Ubi periculum* 3. §. *Ceterum de Elect.* in 6.

Sed melius, sicut plerosque alios metu extortos actus, juxta dicenda *Tit. 40. art. 3.* sic etiam hujusmodi renuntiationes, licet obnoxie sint rescissioni, ipsò Jure subsistere, cum Panormit. in c. *Ad aures cit. n. 2.* defendunt cit. *Garcias cap. 3. n. 143.* *Flamin, Lib. 13. q. 2. n. 8.* *Vallensis de Benefic. lib. 3. tit. 13. n. 16.* *Laiman in c. Ad aures cit. n. 2.* & *Barbosa in c. Super hoc cit. n. 3.* Rationem reddunt; quòd metu facta renuntiatione eò ipsò, quòd voluntaria & libera, valida quoque sit Jure Naturali & Divino: & nullò etiam textu Humani Juris irritata videatur; cum c. *Ad aures cit.* solum asseratur, renuntiationem non impedire, quò minus Ecclesie, cui metu inductus renuntiavit, præficiatur, quin addatur sine nova collatione. Et, si hoc adderetur, beneficium tamen non amissum, non rectè inferretur; cum ipsa restitutio conferat titulum, sitque tacita collatio beneficii, per renuntiationem metu extortam priùs dimissi & amissi, *Flamin, q. cit. n. 27.*

Neque pro nullitate facit c. *Ad audientiam cit.* quia firmitatis robur etiam non habet renuntiatione valida, si per sententiam rescindatur. Neque etiam *Clement. cit.* quia eà agitur de speciali casu, quò renuntiatione injustè detentione & incarceratione extorta fuit, *arg. l. Qui in carcerem 22. ff. Quòd metus causa* quò modò extortos actus Jure specialiter irritatos statuetur infra *Tit. 40. art. 4.*

Non magis urget paritas cum electione; cum etiam hanc metu celebratam valore non destitui, ex aliorum DD. sensu velit *Laiman Q. Canon. de Elect. q. 123.* non obstante §. *Ceterum* in contrarium allegatò; quia istius textu agitur de electione Papæ: quam, quia de universalis Ecclesie capite & Fidelium

A 2 a 3 omnium

- omnium Pastore ac Rectore celebratur, ab omni vi metûve liberam esse volûere Concilia, Lugdunense *c. Ubi periculum cit.* relatum & Constantiense *Sess. 29.*
5. Sicut metu, sic etiam fraude dolôque extorta renuntiatio rescindenda est; cum, quod dolus & metus Jure æquiparentur, *c. Cum contingat 28. de Jurajurando*; ideòque, sicut metu, sic etiam dolô extorta renuntiatio obnoxia sit rescissioni: partim verò; quia sacri Canones valde abhorrent à vitioso ingressu in beneficium, *c. 1. De eò, qui mitt. in poss. in 6.* maxime autem vitiosus ingressus est, ad quem dolosa ad renuntiationem inductio viam complanavit: quæ propterea auctori suo prodesse non debet, *c. Audivimus 3. de Collus. dereg. & l. 1. ff. de Doli Except. cit. Flamin. q. 3. n. 1. & 14. & Vallens. Tit. 14. n. 1.* Unde
6. Infertur, clericum in minoribus constitutum post resignationem beneficii, factâ vi dolôve, ad horas Canonicas ratione ipsius quotidie recitandas non amplius obligari: neque ipsius fructus percipere: neque ordinari posse ad ejus titulum; cum iste per renuntiationem, de Jure subsistentem, sit dimissus, *Flamin. cit. q. 2. à n. 32.*
7. Renuntiatio alia Tacita est, & alia Expressa. Tacita vocatur, quæ fit factô aliquò beneficii retentioni contrariò: & propterea ejus abdicacionem, saltem ex interpretatione vel dispositione Juris, significante, *Tholosan. de Benefic. cap. 28. n. 4. & Flamin. q. cit. n. 10.* sicut fit per matrimonium, à clerico in minoribus constituto validè contractum, *c. 1. c. Quod à te &c. de Cleric. conjug.* per professionem Religionis à sede Apostolica approbatâ, *c. Beneficium 4. de Regular. in 6.* aut vitæ militaris, *Gloss. in c. fin. V. redierint de Cleric. non resid.* per

pacificam & fructiferam affectionem alterius beneficii incompatibilis. *De multa 28. & Extravag. Execrabilia Joan. XIII. de Prab. & dignit.* per commissionem allicujus criminis, cui à Jure annexa est privatio beneficii &c. Expressa verò, quâ beneficii dimittendi voluntas verbis, scriptô &c. legitime declaratur, *Flamin. cit. q. 1. n. 34. & Vallens. ad banc Rubr. n. 2.*

Expressa renuntiatio vel est Pura, quæ beneficium absolute ac simpliciter, hoc est, sine ulla conditione, pacto vel modo adjecto in manibus superioris dimittitur & abdicatur; ut hic id tanquam vacans, cui voluerit, valeat conferri: vel Conditionalis, quæ fit sub certa conditione, modo &c. cujusmodi impermissis est, quæ fit coram Ordinario et causa Permutationis inter ipsos resignantes, v.g. si Titius parochiam aut aliud beneficium resignet, ut Caius: & vicissim Caius suum, ut Titio conferatur. *Deinde*, quæ coram Papa fit in favorem tertii, v.g. quâ Titius beneficium resignat apposta conditione, ut Caius conaturo guineo, familiari &c. suo conferatur: cujusmodi renuntiationes etiam sunt reciproca permutationes, v.g. quâ Titius beneficium suum, ut consanguineo Caii & vicissim iste suum resignat, ut consanguineo vel alteri à Titio designato conferatur; quantumvis enim primò ob cursu ex causa permutationis facta videatur, revera tamen, & quidem duplex renuntiatio est in favorem tertii: ac proinde coram eodem, coram quo alia renuntiationes in favorem faciendâ. *Lessius Lib. 2. de I. & I. cap. 33. n. 47.* Simili modo, licet in permutationibus valeant resolvi, revera tamen in favorem tertii sunt renuntiationes, quæ vocantur Triangulares & Quadrangulares, v.g. quâ Titius suum beneficium resignat

ea conditione, ut Caio: iste suum, ut Sempronio: & iste suum, ut Titio conferatur, Lessius *cap. cit. n. 88.* & Azor *p. 3. Instit. Lib. 5. cap. 12. q. 6.* De-
 mum, quæ coram eodem Papa fit cum reservatione fructuum, pensionis &c. vel cum Ingressu, hoc est, reservatò sibi jure ad beneficium, v.g. cum id sibi jam collatum, sed nondum possessum, quis alteri cedit eà conditione, ut istò mortuò, Religionem professò, ad Episcopatum evectò &c. id recuperet ejusque possessionem ingredi valeat: vel cum Regressu sive reservatione juris ad beneficium, ante resignationem jam possessum, resignatario sive eò, in cujus favorem resignatum est, mortuò, religionem professò, ad Episcopatum evectò &c. redeundi &c. Rebuffus *Prax. Benefic. Tit. de Regressibus, Azor p. 2. lib. 7. cap. 19. q. 3.* & Pirrhing *ad hanc Rubric. n. 11.*

ARTICULUS II.

De Beneficiis obnoxii Renuntiationi.

SUMMARIUM.

12. Resignantur generaliter quævis beneficia non excepta,
13. Iis, quorum interest, consentientibus.
14. Excipiuntur, ad cujus titulum quis est ordinatus:
15. Nisi ejus qualitas exprimat:
16. Parochiale, non pridem obtentum:
17. Unitum, nisi expressa mentione facta unionis:
18. Expectatum,
19. Litigiosum,
20. Canonice non obtentum, & ipso jure amissum:

21. Cujus resignatio resignatario non prodest:
22. Nisi illi inserta sit clausula, Seu quovis aliò modò vacet,
23. Vel iste Regulà de Triennali defendatur.
24. Valida est resignatio beneficii, ob crimen amittendi per sententiam,
25. Etiam in hujus eventum ab alio impetrati:
26. Licet in illa criminis mentio non fiat.
27. Subsistit etiam resignatio beneficii primùm vacaturi,
28. Et in comendam perpetuam obtenti.

Regula generalis est, resignari de Jure posse Prælaturas, dignitates & cætera beneficia Ecclesiastica quæcunque, tam curata quàm simplicia, etiam patrimonialia, exempta & sedì Apostolicæ reservata, sive per collationem liberam, sive ad alicujus nominationem, præsentationemve, sive per electionis aut postulationis viam fuerint obtenta; quia regulariter quivis renuntiare potest juri, tam in spiritualibus quàm in temporalibus sibi competenti, *c. Si de terra 6. de Privileg. & Azor p. 2. Instit. lib. 7. cap. 25. q. 1.* & Flamin. *de Resignat. lib. 2. q. 1. n. 1.* licet ad beneficiorum Electivorum & Patronatorum renuntiationem, quando ista non purè, sed in favorem tertii vel ex causa permutationis fit, electorum, patronorum & similibus, quorum interest, consensum exigì, cum Viviano *de Jure Patron. Lib. 13. cap. 10. n. 24.* & 28. rectè moneat Barbola *Jur. Eccles. lib. 3. cap. 15. n. 142. & 145.*

A Regula tamen ista excipiuntur, & renuntiationi obnoxia non sunt beneficia Primò, ad cujus titulù quis promotus est ad Ordines sacros, saltem si resignans ali-